

جنون هنگام ماه کامل؛ خرافات یا واقعیت؟

بتازگی کنفرانسی با عنوان تلاش برای رسیدن به اجماع درباره نحوه شکل‌گیری ماه برگزار شد.

بتازگی کنفرانسی با عنوان تلاش برای رسیدن به اجماع درباره نحوه شکل‌گیری ماه برگزار شد. کلودیا هاموند به بررسی این موضوع پرداخته که آیا علم می‌تواند گوشه‌هایی از این اسطوره باستانی را برای ما روشن کند یا خیر؟

بیشتر ما در افسانه‌ها شنیده ایم که ماه کامل باعث تغییر ماهیت انسان‌های گرگ نما و خون آشام‌ها می‌شود. اعتقاد به قدرت ماه در تبدیل کردن انسان به موجودی خشن و ایجاد جنون در او؛ ریشه در باورهای باستانی داشته و بسیار در میان مردم گسترده است. چنانچه شما با افسران پلیس یا کارکنان بخش اورژانس بیمارستان صحبت کنید، می‌بینید که برخی از آنها اصرار دارند در زمانی که ماه کامل است تصادفات، وقایع خشونت بار و پذیرش افراد روانی بیشتر می‌شود.

قدرت ماه در تاثیر گذاشتن بر رفتار ما بدون شک ایده‌ای است که از جذابیت و گیرایی خاصی در میان عموم برخوردار است. و رای‌قصة‌های عامیانه و شواهد حکایت‌شده؛ این ایده موضوع صدها مطالعه‌ای بوده که تاکنون انجام شده است.

در همین تابستان گذشته بود که تحقیقات جدید نشان داد مردمی که یک شب و زمانی که ماه کامل است در آزمایشگاه می‌خوابند حتی با وجودی که ماه و نور بیشتری را که تولید می‌کند، نمی‌بینند، اما باز هم میزان خواب آنها 15 درصد نسبت به حالت عادی افت دارد. به علاوه به طور متوسط زمان به خواب رفتن آنها نسبت به شب‌های دیگر پنج دقیقه بیشتر به طول می‌انجامد.

گرچه این مطالعه فقط با 33 نفر انجام شد و حتی نویسندگان و پژوهشگران با احتیاط درباره آنچه استنباط کرده بودند، صحبت کردند؛ اما تبلیغات بسیاری روی آن انجام شد. یک راه برای اطمینان از این که یافته‌ها بر پایه داده‌های آماری قوی بنا شده است ترکیب نتایج حاصل از بخش‌های متعدد مطالعه در یک تحلیل جامع‌تر است.

جیمز راتون و ایوان کلی آمریکایی از این رویکرد در سال 1365 استفاده کرده و یافته‌های ناشی از 37 تحقیق درباره اثرات چرخه قمری را ترکیب کردند. آنها نتیجه گرفتند که ماه کامل ارتباطی به میزان قتل، تصادفات، خودکشی، جنایت و روان‌پریشی افراد ندارد.

هنگامی که آنها مطالعات انفرادی را که ارتباطی بین این دو موضوع پیدا کرده بود، بررسی کردند دریافتند که زمانی که ماه کامل در آخر هفته یا تعطیلات پدیدار می‌شود، خود به خود شاهد اتفاقات بیشتری می‌شویم.

به ازای هر مطالعه انجام شده که مشکلات بیشتری را در زمان ماه کامل نشان می‌داد، مطالعاتی وجود داشت که ارتباط ماه کامل با مشکلات را رد می‌کرد. راتون و کلی دریافتند که اگر شما سعی کنید از این آمار برای پیش‌بینی رفتار مردم استفاده کنید قدرت ارتباط بین دو موضوع بسیار ضعیف است.

آگاهی از حالت‌های مختلف ماه در ایام هفته تنها باعث می‌شد پیش‌بینی‌ها حدود یک درصد دقیق‌تر و بهتر باشد. از آن زمان به بعد دوباره مطالعات بیشتری با نتایج مختلفی انجام شد. بررسی 20 مطالعه انجام شده در سال 1372 روی ارتباط بین حالت ماه و تعداد افرادی که در این حالت‌ها در فکر خودکشی بودند، هیچ‌گونه ارتباط معناداری را بین این دو نشان نمی‌داد.

نکته: استدلال برخی این است که ماه کامل روی برخی افراد تاثیر گذاشته و به همین دلیل عجیب نیست که برخی مطالعات عمومی در این زمینه شکست خورده است

درباره برخی پژوهشگران که باور داشتند ارتباط معناداری را یافته‌اند، عنوان کردند برخی عوامل در این مطالعات تاکنون به حساب نیامده و آن تغییر ارتباط روزهای هفته و موضوع جنون است که این نظریه هم با شکست مواجه شد. یکی از مشکلات استدلال در این زمینه آن بود که مجلات و نشریات به احتمال زیاد برای کسب درآمد بیشتر، مطالعاتی را برای انتشار و درج در صفحاتشان می‌پذیرفتند که اثر ماه کامل روی رفتار را تأیید می‌کرد و مطالعاتی را که این اثر را رد می‌کرد، منتشر نمی‌کردند، بنابراین کسی به درستی نمی‌داند که چه تعداد مطالعه که هر گونه ارتباطی بین این دو موضوع را رد می‌کند انجام شده و احتمالاً اکنون چنین مطالعاتی در بایگانی خبرگزاری‌ها خاک می‌خورد. حالا این پرسش وجود دارد که چگونه ماه می‌تواند بر رفتار ما تاثیر بگذارد؟ یک نظریه این است که همچنان که ماه بر جزر و مد آب تاثیر می‌گذارد، روی آب موجود در بدن انسان هم تاثیر می‌گذارد، اما ماه کوچک‌تر از زمین است. بنابراین کشش گرانشی آن نسبتاً ضعیف است. آنچه قابل توجه می‌باشد این است که صرف نظر از این که ماه کامل بوده یا ماه جدید است، میزان نیروی وارد شده بر بدن ما به یک اندازه است.

البته برخی دیگر پیشنهاد کرده‌اند که نور ماه کامل است که بر مردم تاثیر می‌گذارد نه کشش گرانشی آن. اینجا هم باید گفت

که میزان روشنایی ماه کامل فقط به اندازه یک چهارم نور شمع است. زمانی که پزشکان در درمانگاه برادفورد در شمال انگلستان پرونده های پزشکی دو سال را مورد بررسی قرار دادند، متوجه شدند تعداد بیماری‌هایی که هنگام ماه کامل بر اثر گاز گرفتن سگ، گربه، موش و اسب به درمانگاه مراجعه کرده اند، دو برابر تعداد نفراتی است که بر اثر گازگرفتگی همان حیوانات هنگام ماه نو مراجعه داشته اند. چرا؟ ما دلیل آن را نمی دانیم. آیا این گازگرفتن ها در شب اتفاق افتاده است. پیش از این پیشنهاد شده بود که ماه کامل به صورت مستقیم روی رفتار حیوانات تاثیرگذار نیست، اما روی انگل هایی که از آنها تغذیه می کنند، تاثیرگذار است.

با این حال در همان نشریه که نتایج بررسی پزشکان برادفورد را منتشر کرده بود، تحقیقی از میزان مراجعه بیماری‌هایی که دچار گازگرفتگی سگ ها در استرالیا شده بودند، چاپ شده بود و بررسی طی یک سال نشان می داد که تفاوتی میان مراجعه بیمارانی در زمان های ماه کامل و بقیه روزها در طول یکسال وجود نداشته است.

بنابراین اگر شواهد موجود برای تأیید هر گونه رابطه میان ماه کامل و رفتار خشونت آمیز اینقدر ضعیف است، چرا بسیاری از افراد معتقدند که چنین پدیده طبیعی وجود دارد. شاید دلیل آن تأیید تعصبات و اعتقادات مردم باشد جایی که آنها به احتمال زیاد اطلاعاتی را که متناسب با اعتقادات آنهاست، راحت تر به خاطر سپرده و قبول می کنند.

پلیس یا کارمندان بیمارستان در یک شب مهتابی متوجه ماه کامل می شوند. سپس به دنبال ارتباطی میان این موضوع و شلوغی کار آن شب هستند و البته زمانی که ماه هلالی است احتمالاً آنها کمتر به آن توجه کرده یا دنبال ایجاد هر گونه ارتباطی هستند. استدلال برخی این است که ماه کامل روی برخی افراد تاثیر گذاشته و به همین دلیل عجیب نیست که برخی مطالعات عمومی در این زمینه و یافتن ارتباطی بین این دو شکست خورده است. آنها می گویند روی افرادی باید مطالعه کرد که خودشان ادعا می کنند ماه کامل روی آنها تاثیرگذار است. یک پیشنهاد جالب برای رد چنین عقیده ای این است که اگر چنین بود پس افراد بی خانمان باید بیشتر مستعد ابتلا به جنون و حملات عصبی ناگهانی باشند یا از اختلالات خواب رنج ببرند؛ چراکه آنها بیش از هر فرد دیگری در معرض نور ماه کامل قرار می گیرند.

در پایان، این پرسش همچنان باقی است که آیا ماه کامل واقعا بر نیمه وحشی خلق و خوی انسان تاثیر گذار است؟

* تمام مطالب ارائه شده در این مقاله فقط جنبه اطلاعات عمومی دارد

بی.بی.سی / مترجم: آتنا حسن آبادی